

Naročnina

za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120—
za pol leta " " " 60—
za četrt leta " " " 30—
za en mesec " " " 10—

za inozemstvo:

celoletno " " " Din. 200—
mesečno " " " " 18—

Sobotna izdaja:

v Jugoslaviji " " " Din. 15—
v inozemstvu " " " " 25—

Posamna štev. 75 par.

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostopna petlinna vrsta malih
oglasov po K 4.— in K 6.—
veliki oglasi nad 45 mm višine
po K 8.—, poslana itd.
po K 12.—

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po praz-
nika ob 5. uri zjutraj.

Mesečna priloga: Vestnik SKSZ.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nerankirana plana se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 050 za naročnino in št. 343 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev 7563, praška in dunaj 24.797

Krn.

Gorica, 18. julija.

Nepregledna je vrsta krivic in nasilij, ki jih je italijanstvo zagrešilo nad našim narodom že pod avstrijskim režimom, posebno pa odkar je njihova oblast podjarmila naše primorske pokrajine. Iz te nepregledne gromade krivic in zlih činov se pa dviga eden kot najtemnejši in najpogostnejši: Krn. Krn, ki je pogodil naše ljudstvo z bičem sredi obraza in mu pljunil vanj, Krn, ki nas peče in duši kakor živ ogelj.

Zaradi poškodovanega krnskega spomenika so divjale fašistske tolpe po naših krajih in poglale nedolžno prebivalstvo v gore in gozdove kakor brezpravno zver. A to še ni bilo najhujše. Strašnejše je bilo nasilje, ki so ga izvršili nad dušo naroda, ko so ga prisilili, da je izvrševal »zadostilnac« dejanja za čin, ki ga ni zagrešil, dejanja, s katerimi je samemu sebi bil v obraz, samega sebe teptal. Kaj takega niso zagrešili nad zaslužjenimi narodi niti Turki, to je bilo pridržano italijanskim nacionalistom 20. stoletja, pijanim na cenen način pridobljene »zmage« v svetovni vojni.

Nad tem nasiljem se je še narava zgrozila; v soboto in nedeljo je divjala strašna nevihta in Krn se je obdal z nepristopnostjo. Namesto tisočev »romarjev« in blesteče slavnosti, je videl le par sto ljudi, med temi 15 naših, ki so bili na to pot prisiljeni, a »zadostilnac« opravilo je bilo v strašnem viharju zelo kratko in hladno — brez maše itd. Tudi fašisti si bodo ta dan na Krnu zapomnili!

Drežnica je bila vsa v italijanskih zavatah — prinešenih in vsiljenih seveda. Toda hiše so bile zaprte in prazne — prebivalci so zopet pobegnili v gozdove in senozi, ker so bili v soboto zvečer pridržani v vas fašisti in začeli groziti s popolnoma izmišljeno pretvezo, da so Drežničani streljali nanje.

V Kobaridu se je izvršila »zadostilnac« slavnost v celem obsegu. Prisostvovati so ji morala slovenska občinska starihinstva in šolska mladina. Podžupan iz Sužida je potegnil italijansko zastavo na drog, slovenski otroci so zapeli italijansko pesem, a kobarški župan Juretič je prečital govor, ki mu ga je bila v to svrhu izročila vojaška oblast in zaključil z Evviva l' Italia!

Tako so si Italijani izsilili »zadostilnac« za krnski spomenik. V tem pa italijanske oblasti kljub zahtevi Slovencev še vedno niso uvedle preiskave, kako se je spomenik pokvaril! Nepristranski, resni ljudje trdijo, da je spomenik poškodovana strela. Se-li italijanska vlada boji preiskave? Brez vsakega tehtnega vzroka so torej italijanski nacionalisti izlili svoj pekoč žolč nad slovenskiimi državljanji, jih strahovali in jim prizadejali najgorenje ponižanja. Vse to z vednostjo in deloma celo s sodelovanjem italijanskih oblasti, kamo-li da bi bila oblast katerega izmed krivcev, ki so zlostavljali Slovence na njih lastni zemlji, v njih lastnih domovih, poklicala na odgovornost.

Ali so italijanski nacionalisti popolnoma pozabili, kakšne kladove so v dušah njihovega naroda rodile manjše krivice in nasilja avstrijske uprave? Ali mislijo, da se krivica maščuje samo tedaj, kadar gre zanje in njihove koristi, da pa večna pravica izgubi svojo veljavo in svojo moč, kadar gre za — Slovence, kadar so tlačitelji oni sami?

Italijani naj vedo, da krivica in ponižanje, ki ga je doživelo slovensko ljudstvo v imenu Krna, peče v duši celokupni slovenski narod, ki tega nikdar ne bo pozabil. S Krnom so Italijani umazali svojo lastno zgodovino in se globoko zadolžili pred svetovno zgodovino. Kadar prihruje nad njimi nekoč nesreča, naj se spomnijo na Krn!

DR. ŠUSTERŠIČ — RADIKAL?

Belgrad, 19. jul. (Izv.) Današnja »Pravda« sporoča, da je skušal dr. Šusteršič stopiti v demokratsko stranko, da bi se mogel vrniti v Slovenijo. »Pravda« pravi, da je to bilo radi njegove preteklosti nemogoče, da pa je dr. Šusteršič stopil v radikalno stranko ter da bo skušal organizirati radikalno stranko v Sloveniji.

Razprava o proračunu prosvetnega ministrstva.

SOCIALIST DIVAC PROTI VERSKI VZGOJI. — ODGOVOR DR. DEŽELIČA. — PROSVETNE PRITOŽBE NA HRVATSKEM. — DR. GOSAR O ŠOLSTVU.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) Današnja se je narodne skupščine se je pričela ob pol 10. uri dopoldne. Nadaljevala se je razprava o proračunu ministrstva za prosveto. Prvi je govoril soc. dem. posl. Divac, ki je početkom svojega govora protestiral, ker se predava v šoli — o veri. Ko je nadaljeval svoj govor proti religiji in navajal, da se v zadnjem času opaža verska intolerantnost, so protestirali poslanci Jugoslovanskega kluba in radikali. Dr. Šimrak mu je zaklical: »Katoličani nimajo ničesar proti pravoslavim. Mi smo krščanski bratje in se bomo zedinili proti brezverstvu!« Opozicija je posl. Divca in posl. E. Kristana, ki ga je podpiral, prisilila k molku.

Za njim je govoril v imenu Jugoslovanskega kluba posl. dr. Deželič. Dasi je hotel preiti na konkretna dejstva, vendar ni mogel preiti preko napadov v atestičnem govoru Divca, ki je plediral, naj se ukine pouk velika škoda za otroke. Dr. Deželič je pri reagiranju na to trditev povdarjal, da so se pri govoru posl. Divca oglašali z medklici pravoslavni in katoličani in da bodo vsi, ki so za pozitivno religijo, vstali proti ateizmu, ki je vzgojil brezdušni kapitalizem in krvavo diktaturo svojati. Ves svet se čimdalje bolj bavi s tem, da se dvignejo ljudje iz ostudnega materializma in o religiji so pričele pisati večje kapacitete, kakor je g. Divac, ki se je dvignil proti njej. Nato je posl. dr. Deželič govoril o dijaških štipendijah in podporah. Naglašal je, da morajo načelno imeti vsi talentirani in marljivi mladeniči možnost doseči najvišjo naobrazbo. Ako je to za sedaj nemogoče, bi morali dobivati štipendije samo najboljši in najboljši sposobni dijaki. Razdelitev štipendij pa je govornika iznenadila, ker so skoro vse štipendije uvrščene med podpore v proračunih za Srbijo, Črno goro in Vojvodino. Štipendije bi moral razdeljevati proforski zbor, ne pa strankarska vlada. Štipendije bi morale biti večje in bi se morale razdeliti po pokrajinah z ozirom na odstotek dijaštva. Štipendije bi se morale povečati na maksimum ter bi se morale ukiniti praksa nameščanj pisarjev po raznih uradih, kar se vrši pristransko. Povdarjal je, da je nepravilno, ker se edino v Hrvatski in Slavoniji nahajajo pogodbeno nastavljeni učitelji, ki jih nečje izenačiti s suplenti v ostalih pokrajinah. Ti učitelji so nastavljeni, ki niso imenovani za profesorje. V Srbiji so suplenti s petimi semestri fakultete, v Hrvatski pa s osmimi semestri. V Hrvatski je kvalifikacija boljša, vendar pa imajo suplenti v vseh pokrajinah ugodnost, da poučujejo samo 10 ur na teden radi priprav za izpit, medtem ko morajo v Hrvatski poučevati 18 ur na teden za isto plačo. Sploh je kvalifikacija prečanskih profesorjev veliko boljša, kadar pa radi svojih poklicnih razlogov nastopajo posebej, se jim očitajo politične tendence. Govornik je napadel dejstvo, da se ženam državnih uradnikov, ki imajo enako kvalifikacijo in dolžnosti, odvzema polovica draginskih doklad. Žalostno je, ako te akademske delavke, ki ne služijo iz obžestnosti, prejema mesečno samo po 500 dinarjev plače.

Radi malenkostnih prihrankov se tlačijo cele generacije naše dece v nehygienične šolske prostore. Razredi so prenapolnjeni tako, da se ne morejo niti prezračevati prostori. Govornik je predlagal, da

LITVINOV POPUŠČA.

Haag, 19. julija. (Izv.) V skupni seji neruske in ruske komisije je bil ruski delegat Litvinov veliko bolj spravljiv, vendar pa ni stavil novih predlogov. Izjavil je, da je, tudi ako zavezniške države ne bi dovolile sovjetski vladi kreditov, pripravljen poslati Moskvi predloge, naj prizna dolgove in odškoduje one osebe, čijih imovina je bila nacionalizirana, in naj bi se podrobnosti uredile neposredno med interesiranimi in sovjetsko vlado tekom dveh let in sicer glede dolgov in glede njihove imovine. Litvinov je zahteval rok štirih do osmih dni, da more dobiti navodila iz Moskve. Neruska komisija bo danes sklepala o teh predlogih. Računajo, da se bo konferenca prekinila za nekaj dni.

bi se najelo veliko kulturno posojilo, ki ga bodo naši znanjci rajši odplačevali, kakor pa da bi plačevali posledice takih prihrankov. Varčuje naj se s tem, da bi se ne dajale 10.000 dinarske podpore raznim tujim društvom in ustanovam, framazon-skim ložam, nepoznamim dijaškim listom, da se ne prične z izdajo besednjaka srbskega jezika, medtem ko Jugoslovanska akademija v Zagrebu ne more izdati svojega klasičnega besednjaka hrvatsko-srbskega jezika.

Nato je govoril posl. dr. Milan Rojč, ki je naglašal, da je v proračunu za Hrvatsko in Slavonijo za prosvetne namene tako malo določenega, da mora vse prosvetno delo v teh pokrajinah prenehati. Govornik je izpopolnil izvajanja posl. dr. Momčila Ivanića, v toliko, da nima belgrajsko vseučilišče toliko fakultet kakor zagrebško, dasi dobiva mnogo več v proračunu, kakor pa zagrebško vseučilišče. Dr. Momčilo Ivanić je pozabil vstaviti v dohodke belgrajškega vseučilišča 8 milijonov dinarjev tako, da dobiva dejansko belgrajsko vseučilišče nad 17 milijonov dinarjev. Nadalje je pozabil dr. Ivanić, da medicinska fakulteta v Zagrebu ne bo mogla razviti svojega dela. Potrebno je okoli 3 milijone dinarjev, predviden pa je samo 1 milijon dinarjev. Radi tega bodo morali polovico bolniških postelj odpraviti iz klinike. Ničesar ni tudi storjenega, da se otvori v Zagrebu osem semestrov. Vseučiliška knjižnica in etnografski muzej ne bosta mogla poslovati. Govornik je povdarjal, da je treba razločevati režim od države. Režim bo propadel, država pa bo ostala. Ves čas so med govorom dr. Rojca vpadali z medklici bratje Pribevići. Ko je končal svoj govor, jih je zaprosil, naj izvolijo pobiti njegova dejstva, ki jih je navedel. Radikali in demokrati pa so sedeli na klopi in so pri tem molčali.

Po dr. Rojčevem govoru so kritikovali vladno prosvetno politiko soc. dem. E. Kristan, demokrat Svetozar Gjorgjević, zemljoradnik Moskovljević ter član skupine dr. Spaha posl. Hadži Kadić.

Zatem je govoril v imenu Jugoslovanskega kluba posl. dr. Gosar. V prvem delu svojega govora je polemiziral s posl. Divcem, ki je naglašal, da mora biti šola državna. Govornik je poudarjal, da bi morala šola preiti v privatno iniciativo, država pa bi jo morala podpirati. Država ne sme monopolizirati šolstva. V šolstvo je treba uvesti belgijski sistem. Govoril je nato tudi o verskem pouku v šoli ter poudarjal, da nima država pravice vmešavati se v idealno versko življenje, ker to ne spada v njen delokrog. Posl. Divac je izjavil, da se je religija diskvalificirala, kar pa ni resnica, ko je vendar religija najmočnejši moment v vzgoji mladine. Govornik je izjavil, da bi bilo treba v prvi vrsti preurediti srednje in ljudske šole. Na drugi strani pa bi morale biti šole v vaseh drugačne kakor pa v mestih. V visoke šole naj se uvede praktični pouk. Zatem je podrobneje govoril o ljubljanskem vseučilišču.

Nato je govoril še demokrat Pavle Čubrović, nakar se je seja zaključila. Danes se še ni glasovalo o proračunu ministrstva za prosveto, ker finančni odbor še ni rešil vprašanja amendentov tega ministrstva. Prihodnja seja bo jutri dopoldne in popoldne ter bo na dnevnem redu državno posojilo.

DR. LAGINJA V BELGRADU.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) Semkaj je došel bivši hrvatski ban dr. Matko Laginja, ki je tekom dneva predal zunanjemu ministru dr. Ninčiču in našem delegatu za izvršitev rapalske pogodbe dr. Krstiju pisma, v katerih ju opozarja na težavni položaj občine Kastva, katere ozemlje je razdeljeno na tri dele tako, da je najlepši del z gozdovi pripadel Italiji. Občina Kastav je radi svojega teritorialnega položaja v propasti. Povodom izvršitve rapalske pogodbe mora vlada staviti posebne zahteve glede na to občino. Tekom dneva je dr. Laginja posetil tudi Jugoslovanski klub, kjer je bil priazno sprejet.

Dodatki k proračunu ministarstev.

Belgrad, 19. jul. (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora se je razpravljalo o amendentih proračunov ministrstev za notranje stvari, za šume in rude, za kmetijstvo in za trgovino in industrijo. Debata se je večinoma vršila radi amendentov notranjega ministrstva. V predlogu notranjega ministrstva se zahteva povečanje kredita za 51 milijonov dinarjev. Finančni minister pa je izjavil, da pristaja samo na povečanje za 9 milijonov dinarjev. Poročevalec sekcije Angjelić je dokazoval, da je prosv. minister pristal prvotno na vsoto 59 milijonov dinarjev. Dr. Sečurov je predlagal, naj se določi pavšalna vsota za rezervni kredit, iz katerega bi se izplačevale najnujnejše potrebe, predlagane v amendentih. O tej zadevi so govorili poslanci dr. Sečurov, dr. Dulibić, Radović, Pušenjak, Piletić in drugi.

Poslanec dr. Dulibić je nastopil proti predlogu o rezervnem kreditu, ker obstoji bojazen, da bi se denar trošil za druge namene, kakor pa za one, za katere se denar zahteva. Pristal pa je na oni del predloga, ki pravi, da se kredit, predviden v amendentih za materialne izdatke, vstavi v proračun, kredit za osebne izdatke pa se naj vstavi pavšalno v poseben fond, s katerim razpolaga finančni minister. To je predlagal radi tega, ker se je izračunalo, da se za osebne izdatke predvideva v proračunu 1800 milijonov dinarjev. Z ozirom na to, da je ta vsota popolnoma zadovoljila potrebam, se ustanovi ta rezervni fond, katerega vsota se bo določila pozneje, ko pridejo v razpravo vsi amementi. Končno se je pri notranjem ministru uvrstilo v proračun zvišanje 13.898.000 dinarjev, namesto 59 milijonov dinarjev, pri ministru za šume in rude 150.000 dinarjev, pri ministru za trgovino in industrijo 2 milijona dinarjev, pri ministru za kmetijstvo pa 7 milijonov dinarjev namesto 8 in pol milijona dinarjev. Posebej se je uvrstila še nadaljnja vsota 250.000 dinarjev za gospodarske šole na Hrvatskem. — Poslanec Pušenjak je kritikoval poslovanje vlade, ker se posamezni organi vlade in posamezni člani sekcije ne strinjajo niti v lastnih predlogih, ki jih postavljajo.

Žerjavova afera in demokratski klub.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) Dasi so postali demokratski poslanci zadnje čase pri varovanju tajnosti o klubovih aferah nekoliko bolj diskretni, je vendar prišlo na dan, da vladajo razna naziranja v vprašanju zadeve ministra dr. Žerjava. Poslanci se v tem pogledu dele v tri skupine. Prva zahteva, naj dr. Žerjav ostane na svojem mestu kot minister za socialno politiko. — Drugi žele, da odstopi, ker bo na ta način imel lažje stališče pri obravnavanju njegove afere z Jadranske banko. Tretja skupina demokratskih poslancev, levica, stoji odločno na stališču, da je dr. Žerjav tako zelo kompromitiran, da mora definitivno odstopiti od svojega mesta. Ta zadnja skupina ima tudi pri radikalnih precej zaslonbe. V radikalnem klubu so baje celo o tem govorili, da je od afere dr. Žerjava odvisen obstoj kabineta. Minister dr. Žerjav je medtem obvestil predsednika vlade Pašića, da je prevzel resort socialne politike od ministra dr. Krstelja. S tem činom je hotel svoj klub postaviti pred izvršeno dejstvo.

Samostojni že omahnili?

Zagreb, 19. julija. (Izv.) Današnja »Riječ« prinaša zanimivo vest o stališču vlade do samostojne kmetijske stranke v Sloveniji. List piše, da so poslanci te stranke, ki so se danes povrnil iz Ljubljane v Belgrad, dobili navodila, v zmislu katerih so začeli popuščati. Danes popoldne sta se imela sestati predsednik vlade Pašić in minister Pucelj, da bi se zadeva enkrat razčistila. List poroča h koncu: Vlada vztraja na svojem stališču, vsled česar se mora sklepati, da more biti govora o popuščanju le pri samostojni kmetijski stranki, ki je na neparlamentaren način spravila vlado pri glasovanju o proračunu v narodni skupščini v zelo neugoden položaj.

Parlamentarna prognoza demokratov.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) Danes je Vaš dopisnik imel razgovor z enim izmed prvakov demokratske stranke, ki mu je približno očrtal politični položaj, kakor sledi: Po sprejetju proračuna in državnega posojila se bo rešilo vprašanje notranjega ministra in vprašanje imenovanja državnih svetnikov. Radikalna stranka bo bržkone popustila glede imenovanja Rada Jovanovića za državnega svetnika, demokrati pa ne bodo vztrajali na kandidaturi Dragutina Pečića za notranjega ministra. Ako radikalci ne morejo sprejeti kandidature Pečića, potem tudi demokrati ne morejo sprejeti Ljube Jovanovića radi solunske afere in Nastasa Petrovića. Z ozirom na to bi samo preostala kandidatura Koste Timotijevića za notranjega ministra. Kakor izgleda, ne bodo radikalci nasprotovali njegovemu imenovanju. Za jesenski program predvideva vlada kmetijsko zakonodajstvo in misli predložiti zakone o kmetijskih kreditih, o zavarovanju proti toči in živinskim kugam, pričetkom prihodnjega leta pa bo predložila skupščini novi proračun. Sedanjemu parlamentu poteče doba z 28. julijem 1923, ko se ima po ustavi razpustiti ter bi se mogle nove volitve izvesti v septembru leta 1923.

Mussolinijeva napoved meščanske vojne.

Rim, 19. julija. (Izv.) V današnji seji poslanske zbornice je izjavil nacionalist Mussolini, da je vlada prešibka. Ako bodo proti fašizmu nastopili z nasilno reakcijo, bodo fašisti odgovorili z največjo energijo. Njegovi pristaši štejejo nad en milijon duš in bodo na vsako reakcijo odgovorili z vstajo. Vendar pa so za zakoniti razvoj. Pristaši italijanske ljudske stranke Gronchi naglašajo nevzdržnost meščanske vojne, pri čemer ga je desnica neprestano prekinjala in je utemeljeval dnevi red, v katerem pozivlje k nastopu zoper nasilje. Posl. Turatti je izjavil, da je vlada ujetnica fašizma in kapitalistične reakcije. Dejal je, da ima zbornica danes odločiti ali naj bo Italija v bodočnosti civilizirana dežela, ali pa da zapade v barbarstvo. Zbornica je nato prešla k poimenskemu glasovanju.

Rim, 19. jul. (Izv.) Stavka v Novari traja dalje. Čete in fašisti ne prestopajo spopadajo. Fašisti napadajo lokale, kjer se shajajo socialisti in jih zažigajo. Zaradi tega je proglasila delavska zbornica v Torinu splošno stavko. Tudi v Piemontu so se delavci proglasili solidarni s tovariši v Novari.

Vpad mažarskih tolpe v Burško.

Dunaj, 19. jul. (Izv.) Uradno se objavlja: V noči od včeraj na danes so Madžari napadli na puškami, strojnimi in ročnimi granatami obmejno vas Kagersdorf v južni Burški. Avstrijske čete so odbile napad mažarskih tolpe po dvehurnem boju. Vlada je odredila vse potrebne ukrepe vsled tega mažarskega napada. Vlada je takoj, ko je zaznala, da so se zopet začele snovati mažarske tolpe, uvedla vse diplomatske korake, da na ta način prepreči vsak poizkus ponovnega vznemirjenja Burške.

RAVNATELJ VOJAR V MACEDONIJO.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) Posl. dr. Deželić je danes v svojem govoru povodom razprave o proračunu ministrstva prosvete povdarjal, da je minister Pribičević ustanovil žensko učiteljsko v Mariboru samo zato, da je zagotovil ravnateljsko mesto pristašu demokratske stranke prof. Voglarju. Ustanovitev tega ženskega učiteljskega je bila popolnoma nepotrebna. Ko je ugotovil, da je v Sloveniji hiperprodukcija učiteljev, je zaklical minister Pribičević, da jih bomo poslali — v Makedonijo. Poslanci Jugoslovanskega kluba, so odgovorili, naj pošljejo torej tja prof. Voglarja.

PODPORA ZA OŠKODOVANE.

Belgrad, 19. jul. (Izv.) Posl. Zebot je že v drugič posredoval pri pristojnih ministrstvih radi podpor vsled hudourij in toče v ptujskem okraju. Obljubilo se mu je, da se bo deloma znižal davek in da se bo pomagalo prebivalstvu s prodajo semenja po nižini cenai. Občine naj pošljejo okrajnemu glavarstvu in davčnemu uradu točen popis poškodovanih parcel, ki ga izdela cenilna komisija.

PRIMANJKLJAJ ČESKEGA BUDGETA.

Praga, 19. julija. (Izv.) Kakor doznava »Tribuna«, bo primanjkljaj državnega proračuna za leto 1923, ako bodo obstajala dosedanja ministrstva, znašal preko štirih milijard kron.

KRUŠNA BORBA NA DUNAJU.

Dunaj, 19. julija. (Izv.) Danes ob devetih dopoldne se je pred parlamentom zbralo kakih tisoč delavcev iz simmerinške tvornice vagonov in milarne in svečarne Apollo v Penzingu in so protestirali proti

draginji, zlasti pa proti današnjemu novišanju krušnih cen. Mir se nikjer ni kalil. Mnogo trgovin v notranjem mestu je bilo zaprtih. Deputacija delavstva je odšla v parlament, in je tam razložila svoje zahteve. Popolne so se demonstracije mirno končale.

Novice iz Rusije.

Upostavljanje ruske mornarice.

»Politiken« javlja, da je Nemčija začela na petrogradskih in kronštatskih ladjedelnicah upostavljati rusko vojno mornarico. Nove vojne ladje bodo največje sistema, med njimi štiri s 35,5 cm kaliberskimi topovi in 32.500 tonami vsaka. Tonaža baltijskega brodogoja bo znašala 285.000.

Francosko-poljsko-latviška zveza?

»Aftenbladet« poroča, da se je Latvija pridružila francosko-poljski vojaški konvenciji. V Rigo dospe francoska vojna mornarica, ki bo latviško armado reorganizirala. To se ima zgoditi v kratkem času, ker se pričakuje v Rusiji preobrat.

Razkol

v ruski cerkvi je popoln. Glasom poročila Roberta Wiltona v »Journal des Débats« je poglavar »rdeče cerkve«, škof Antonin, že dejansko začel s svojo reformo. Odpravil je ikonostase v cerkvah, uvedel pridige, v katerih se poveljuje socialistični režim, in že spreminja staroslovanske liturgijske speve ter posvečuje pristaše režima za šole. Medtem ko je Antonin izobčil iz cerkve ruske šole, ki so v emigraciji, je njihov poglavar, škof Antonij v Sremskih Karlovcih, označil Antonina za apostata, s katerim je treba pretrgati vsako zvezo. Sovjeti z vsemi močmi podpirajo razkol, ker upajo dobiti v novi cerkvi silno zaslombo, ko ne morejo vere na noben način pogrešati, pa naj je tudi modernistična.

Smrtne obsodbe.

V Novočerkasku so ustrelili dva duhovnika, enega dijakona in več laikov zaradi odpora proti rekviziciji cerkvenih dragocenosti.

Ljeningovo zdravlje.

Ruski sovjetski delegat Krasin je na potu preko Rige izjavil napram ondodnim žurnalistom, da so specialisti izjavili, da Ljeningova bolezen ni kronična. On živi v okolici Moskve in dela na vrtu. K njemu nikogar ne puščajo. Listov ne dobiva. Na ta način ga hočejo obvarovati vsakega razburjenja, ker je bolan na živcih. Mislijo, da se bo vrnil na državno delo tekem 5—6 mesecev. — Nasproti temu je dobila »Morning Post« pismo iz Moskve, kjer se trdi, da boluje Ljening na progresivni paralizi na leutični podlagi, kar je dokazala tudi analiza krvi. Ima tudi na isti podlagi rane v želodcu.

Nafta na Kavkazu.

V Grozmem na Kavkazu se je pojavil novi vrelec nafte, ki daje dnevno okoli 200.000 pudov (1 pud je 16 kg) nafte. Ker ni zadostnih priprav, se veliko nafte izgubi zastonj.

Kulturno življenje v Rusiji.

Kulturno življenje v Rusiji je kljub velikemu pomanjkanju izredno živahno. »Centrarhiv« izdaja nova doslej neobjavljena dela Dostojevskega: »Izповed Stavrogina« in »Življenje velikega grešnika«. Cena zadnje knjige znaša primeroma malo, 200.000 rubljev. — V Petrogradu je začela izhajati »Nova Evropa« in revija petrogradskega filozofskega društva »Misel«. — V Moskvi je ustanovljeno društvo za proučevanje spisov mistika-filozofa Rozanova. — Tamkaj se izdaja tudi zbirka »Ruskih mislecev«. — Moskovski »Tiskovni dom« je imel v dveh letih svojega obstanka 80 literarnih večerov, 60 političnih referatov in disput, 34 gledaliških diskusij, 40 predstav, 20 muzikalnih večerov in 26 naučnih referatov.

Korupcija carističnega režima.

Izdajateljstvo »Slovo« v Berlinu je izdalo zbirko dopisnic, ki jih je pisala carica Aleksandra Fjodorovna caru Nikolaju II. v letih 1914 do 1917. Te dopisnice je pokojni car hranil pri sebi in so mu jih boljševiki odvzeli leta 1918. V Jekaterinburgu, ko so ga ustrelili. Iz teh dopisnic sledi, da carica ni imela nikakih grdih odnosov z znanim Rasputinom, podajajo pa naravnost reliefno sliko o strahoviti moralni korupciji in razpadu v dvornih in birokratskih krogih Petrograda, kjer je Rasputin igral vlogo »svetnika« in vodilnega državnika.

»Delovanje« ruske emigrantske cerkve.

Šef ruske emigrantske cerkve v Jugoslaviji, episkop Antonij se zavzema za nastanjanje gladoječih otrok iz Rusije v Srbijo, in sicer pri pravoslavnih družinah, da ne bi se pokatolicenili. — Isti episkop Antonij je izdal proglas na vse ruske inozemske organizacije, naj se zavzamejo za patriarha Tihona pri vseh vplivnih evropskih organizacijah »izvzemši rimskega papeža«.

S katehetskega kongresa v Zagrebu.

Nad sto strokovnih katehetov se je zbralo v dneh 5. in 6. julija v Zagrebu iz vseh katoliških škofij Jugoslavije. Časovne potrebe, kulturno-bojne namere vsega proticerkvenega življa, enotna učna osnova, prireditve šolskih knjig in še marsikaj je dalo povod omenjenemu skupnemu kongresu.

Podrobnejša poročila bodo objavljena v strokovnih listih. Tu navajamo samo resolucije k posameznim referatom. Sprejete so bile vse soglasno, četrti pa z veliko večino glasov.

Resolucije:

1. Katoliški roditelji imajo naravno pravo in dolžnost, da odklanjajo vzgojo brez vere in brez Boga ter da zahtevajo šole, v kateri bodo njih otroci vzgojeni in poučeni v katoliški veri.

2. Zahtevamo, naj ministrstvo prosvete poskrbi, da ne bodo niti uradne niti neuradne osebnosti ali udruženja zanašale politike ali političnih borb med šolsko mladino.

3. Zahtevamo, da se zakoni in odredbe, ki se tičejo verske odgoje šolske mladine, ne izdajajo brez prejšnjega sporazuma s kompetentno duhovno oblastjo.

4. Ker je radi javnih in jasnih protikatehetskikh tendenc sokolstva celokupni jugoslovanski episkopat z okrožnico ddo 6. maja 1921 katoličanom zabranil sodelovanje v sokolstvu, zahtevamo, da ne sili ne ministrstvo prosvete in tudi ne druge šolske oblasti, dijakov katoliške veroizpovedi, da bi se morali vezbati pri Sokolu, ali da bi se vzgajali v sokolskem duhu, ki je izrazito protikatehetsk. Naj se ne ponovi več slučaj, da bi bil katoliški katehet kaznovan od šolske oblasti samo radi tega, ker je — vprašan od učencev — opozoril, da je celokupni katoliški episkopat naše države zabranil katoličanom sodelovanje pri Sokolu. Sploh pa naj se ne neha s sokolizovanjem šole.

5. Opozarjamo ministrstvo prosvete, da delovanje »Saveza jugosl. srednješol. udruženja« glasom statuta, ki ga je potrdilo ministrstvo prosvete (št. 19.753, ddo 18. nov. 1919) v zvezi z rešitvijo ddo 23. okt. 1920, štev. 15.898 S. 735, ni podrejeno nikakemu nadzorstvu šolskih oblasti; da temeljem razpisa ministrstva prosvete ddo 19. jan. 1920, O. IV. 374, nadzorstvo nad sokolskim naraščanjem ne spada v delokrog ravnatelja ali nastavnikov, marveč sokolstva; da se nad delom Marijinih kongregacij, ki so docela verstvena ustanova katoliške cerkve ter podrejena izključno cerkvenemu nadzorstvu, zahteva vrhovno državno nadzorstvo šolskih oblasti; da so kongreganisti izpostavljeni raznovrstnemu preganjanju šolskih oblasti.

Zahtevamo torej da preneha to neupravičeno ravnanje in preganjanje Marijinih kongregacij, katerih člani so navadno najboljši in najzornjejši učenci.

6. Zahtevamo svobodo, snovati privatne konfesionalne — osnovne, srednje, učiteljske, strokovne in visoke šole.

7. Prosimo ministrstvo prosvete, da pošlje v bodoče načrte zakonov in odredb o šolskih vprašanjih, ki se tičejo verske vzgoje ali pouka, na vpogled in pretrus tudi »Hrvatskemu katol. katehetskemu društvu« in »Društvu slov. katehetov« v Ljubljani.

a) Z ozirom na sedanje, v katehetski književnosti obče osvojeno načelo, da se mora versko poučevanje v prvih letih graditi na zgodovinski podlagi, sklene katehetski kongres, da se za kraje, kjer še ni sličnih knjig, sestavijo novi šolski učbeniki, ki naj bodo prirejeni po principu, ki je bil merodajen slovenskim katehetom pri izdajanju »Krščanskega nauka za prvenec«.

b) V 4. in 5. letu se uči daca po (od duhovske oblasti odobrenem) katekizmu ter zgodbe sv. pisma. Katekizem se razlaga na temelju biblijske in cerkvene zgodovine.

I. Opirajoč se na statistiko, ki izkazuje, da je v kraljevini SHS ogromna večina (99%) konfesionalnih državljanov, a niti 1% brezkonfesionalnih, ter izvajajoč iz tega naravno neoporečno pravo ogromne večine tudi za konfesionalnost v šoli, zahtevamo v ime narodne in v ime vsestranske ter občne kulture, da bodi veronauk obligaten za vsa katoliška mladina v vseh razredih osnovnih, strokovnih, srednjih in njim sorodnih šol.

II. Da prihaja katoliška mladina iz šol docela značajno utrjena ter versko in etičko zrela, je nujno potrebno, da izpolnjuje občne cerkvene zapovedi, kakor n. pr., da se udeležuje sv. maše, da prejema sv. zakramente.

Poskrbljeno je, da bodo resolucije prišle v roke vseh kompetentnih oblastnikov.

Politične novice.

+ Demokratije proti Puelju? Belgrajška »Pravda«, glasilo srbijanskih demokratov, poroča pod naslovom »Neuspeh kmetijaca«, da je vlada končevalno sklenila, da se iz ameriškega posojila zgradi v Sloveniji le proga Ljutomer—Murska Sobota, ki bi jo bili morali zgraditi že iz sredstev notranjega posojila. Vsled tega sklepa vlade pa bodo samostojni prisiljeni izstopiti iz vlade popolnoma. Svoje zahtevo so stavili samostojneži v zelo neugodnem trenutku, kar je izzvalo nevoljo pri vseh klubih. Zato so tudi doživeli neuspeh in kar je zanje najhujše: izzvali so nevoljo in obsodbo vseh vladnih klubov. Zato bo ostavka g. Puelja »otovo sprejeta«. — Tako poroča »Pravda«. Ni pa prav jasno, ali je to stališče demokratov proti Puelju iskreno mišljeno ali pa kakšen maneuver. Z druge strani pa javlja »Sl. Narod«, da so radikalci pristali na Pueljeve zahteve.

+ Radičeva zvezda ugaša? Te dni se je vršil v Zagorju velik shod neodvisnih kmetov, ki so se izjavili proti politiki Stjepana Radića in njegovi abstinenci ter se izrekli za močno državno kmetno stranko, ki naj dela na parlamentarnih tleh. — Tudi iz drugih znamenj se da sklepati, da se bodo hrvatski seljaki vendarle preje, nego se misli, osvobodili Radičeve hipnoze. Zdi se, da je dobila njegova avtoriteta močen sunek tudi vsled odkritij o njegovem nemajhnem premoženju, kar na preprosto hrvatsko seljaško dušo, ki hitro vidi nasprotje med besedami in dejstvi, ne more učinkovito blagodejno za voditelja hrvatske seljaške republike. Tudi v Radičevem

»Slobodnem Domu« se zadnje čase opaža neka nervoznost, ker se njegov urednik še bolj bolešno-kričavo pusti častiti kot »solnce hrvatskega ljudstva« itd. nego je to delal doslej. Njegov zadnji napad na duhovščino je tudi njegovo stališče moral omajati, ker utegne izgubiti simpatije tudi onega dela hrvatske duhovščine, ki je dosedaj njegov pokret več ali manj simpatično gledala. Radića bo pogubila neomejena zaljubljenost v samega sebe.

+ Skrbni ruskih pravoslavcev v Jugoslaviji. V ruskih cerkvenih krogih v Belgradu se je pojavila bojazen, da se ne bi začela med emigranti propaganda za prestop v katoličanstvo. Izmed raznih pripomočkov zoper to nevarnost se priporoča tudi ustanoviti s pomočjo dobrotnikov po raznih krajih religiozne pravoslavne revije. — Gospod Pašić bo gotovo kaj odrinil v ta namen.

+ Rapallski dogovor, oziroma revizija tega dogovora, kakor so jo formulirali naši in italijanski delegati v Sv. Margeriti in Rimu, še vedno ni ratificirana, ker se nahaja v odseku italijanskega parlamenta za zunanje zadeve. Italijanski nacionalisti bi radi ratifikacijo sploh preprečili in se pri tem poslužujejo argumentov, ki so značilni za njihovo nestrpljivost. Ta dogovor dovoljuje Italijanom v Dalmaciji, da smejo optirati italijansko državljanstvo, ne da bi izgubili občinsko pravico tam, kjer stanujejo — torej privileg, kakršnega ne uživa nobena narodnost na celem svetu na tujem teritoriju. Vsled tega bodo n. pr. odvetniki, ki so optirali za Italijo, smeli v Jugoslaviji vršiti svoje posle dalje. Vrh tega smejo dalmatinski Italijani, ki jih je okoli 5000, vlagati na naše oblasti vloge v italijanskem jeziku. In še to jim ni zadosti! Nekateri nacionalistični poslanci zahtevajo namreč, da sme Italija v Dalmaciji vzdrževati svoje državnne šole, kar je naša vlada po pravici odklonila. Po italijanski nacionalistični logiki bi morali mi trpeti na svojem ozemlju šolsko avtonomijo tujih državljanov pod tujo suvereniteto in garancijo, dočim je italijanska vlada zaprla slovanske šole v Primorju, prepovedala slovenski občevalni jezik z uradi in slovansko prebivalstvo strahuje z roparskimi in požigalnimi bandami. Naša vlada je itak preveč popustila.

+ Notranjepolitična kriza v Nemčiji je rešena. Republikanske stranke — tako socialisti kakor buržoazne stranke in centrum — so sprejele zakon o zaščiti republike in so odgovorile vprašanje o izpopolnitvi vlade do jeseni.

+ Notranjepolitična kriza grozi tudi v Italiji. Ker so fašisti v Cremoni zažgali hiše ne samo več socialističnim poslancem, nego tudi znanemu krščanskosocialcu emu levičarju Miglioliju, ni izključeno, da bi socialisti (122 poslancev) in popolari (106 poslancev) šli združeno v opozicijo proti kabinetu Facte, tem boli, ker je minister za zunanje zadeve Schanzer v Londonu doživel popoln fiasco glede zunanje-političnih načrtov Italije.

+ Vlada kriza na Poljskem. Konservativna večina poljskega sejma je z 219 proti 206 glasovi levico designirala za ministrskega predsednika Korfantyja, znane ga dolgoletnega voditelja poznanskih Poljakov, ki zaradi raznih afer ne uživa dobrega slovesa. To imenovanje je tembolj izzvalo krizo, ker šef poljske republike Pilsudskij ne mara delati skupaj s Korfantyjem. Ker je Korfanty znan po reakcionar-nem mišljenju, so socialisti izdali oklic na delavstvo, v katerem označujejo politični položaj za zelo resen in pozivljajo delavstvo na zaščito demokratske republike. Tudi kmetijska ljudska stranka napoveduje Korfantyjevi vladi ljut boj.

+ Notranjepolitični položaj na Poljskem je postal popolnoma nevzdržljiv. Zda ima poljska republika kar dva ministrskega predsednika: Slivinskega, ki je postal demisijo, a je šef republike, maršal Pilsudski, ni sprejel, in Korfantyja, ki ga je designirala neznaatna konservativna večina, a ga maršal noče priznati. Za Korfantyjem stoji aristokracija, za Pilsudskim demokratični elementi, t. j. socialni demokrati pod vodstvom Daszynskega in kmetijska stranka pod vodstvom Vitoša. Armada je na strani maršala. Druge pametne rešitve ni kakor volitve v sejm, kojega sestav ne odgovarja narodni volji, ker je veliko poslancev vanj samo imenovanih, nanove priklopljene pokrajine, kakor Volin, Podolje, Poznanj, Slezija pa sploh še niso volile. Državni deficit ne znaša nič manj, kakor okoli 400 milijard mark. Socialisti in kmetijska stranka javno pretijo z državljansko vojsko in požiganjem veleposestev. Zmerni elementi pa trdno upajo, da se Pilsudskemu posreči odoleti preteči anarhiji.

+ Angleški lordi so še vedno mogoči. Njihova zgornja zbornica je bila sicer l. 1909 in 1911 temeljito reformirana. Zgornja zbornica je izgubila pravico zavračati zakone spodnje zbornice, ako jih le-ta trikrat zapovrstjo sprejme, finančni zakon pa sploh ne spada v zakonodajno kompetenco lordov. Zda pa konservativci zahtevajo, da se jim te pravice v celem svojem obsegu vrnejo. Lloyd George pa zamislil novo reformo zgornje zbornice in sicer tako

da bi se del članov volil, dočim so zdaj vsi člani zgornje zbornice virilisti in od kralja imenovani. Ni dvoma, da Lloyd George zmaga in da se na ta način zopet podere častljiva, toda duhu časa nič primerna angleška tradicija.

+ Angleška politika je čezdaljebolj v smeri, da se reparacijsko vprašanje temeljito revidira. Lloyd George je izdelal to zadnevni načrt, ki ga predloži Poincaréju ob priliki novega sestanka med obema državnikoma. Angleški politiki menijo, da tudi Francija gleda sedaj na reparacijsko vprašanje z drugačnimi očmi kakor dozdaj in da se bodo Lloyd Georgejeve nade uresničile.

+ V Palestini grozi državljanska vojaka med Arabci in Judi.

+ Mezopotamija je sklenila z Anglijo dogovor, na podlagi katerega ima postati neodvisna država z lastno armado.

+ Upravičen strah. Zadnje dni vlada med ruskimi monarhističnimi krogi v Nemčiji velik strah, ker se govori, da bo nemška vlada na podlagi zakona za zaščito republike vse vplivnejše voditelje ruskega monarhizma izgnala iz Nemčije.

Župnim uradom.

Požar dne 15. t. m. na Boh. Bistrici je vstvaril mnogim prebivalcem imenovane vasi veliko bedo in so zato potrebni vsestranske pomoči.

Radi tega razpisuje s tem tudi škofijski ordinariat za pogorelece nabirko milih darov po vseh župnih in duhovnijskih cerkvah ljubljanske škofije.

Nabrani milodari naj se takoj po izvršenem cerkvenem darovanju pošljejo ordinariatu, ki jih bo odposlal na pristojno mesto.

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 19. julija 1922.

Anton Bonaventura, škof l. r.

Dnevne novice.

— Poslancem sporoča minister za notranje zadeve, da je narodna skupščina sklenila pozvati vse poslance v Beograd k zasedanju. Razen dopustov, ki so dovoljeni vsled bolezni, so vsi ostali dopusti preklicani.

— Komisija za izdelavo projekta o konkordatu z Vatikanom. Zagrebška »Riječ« javlja, da bo vlada imenovala v komisijo, ki naj izdela načrt konkordata z Vatikanom, kot člane ljubljanskega škofa dr. Jegliča, djakovskega škofa dr. Akšamovića, kanonika zagrebskega kaptola Korenića ter narodna poslanca dr. Hohnjeca in dr. Andjelinića.

— Omejen sprejem bolnikov v naših bolnicah. Ravnateljstvo splošne bolnice v Ljubljani nam javlja: Da se obvaruje občinstvo, ki bi eventualno reflektiralo na sprejem v tukajšnje bolnice, nepotrebnih izdatkov, se vsa javnost, posebno pa gospodje zdravnikov ponovno opozarja, da je sprejem v bolnico omejen le na nujne slučaje in se drugi brezpogojno odklonijo. To je v interesu rednega gospodarstva v zavodu, ki mora izhajati z dovoljenimi krediti. — Za ravn.: dr. Gregorič, m. p.

— Iz Boh. Bistrice. Ker so mnogi pogorelci izgubili vse, tudi živež, otvoril je pomožni odbor v občinskem domu 18. jul. kuhinjo, kjer bodo dobivali brezplačno hrano. Pomožni odbor se bo obrnil v tem oziru pismeno za pomoč na razne strani. Ker pa je potreba nujna, prosim tem potom vsa gospodarska podjetja, gg. trgovce in druge, naj pošljejo po možnosti takoj na naslov županstva na Boh. Bistrici moko in druga za prehrano naših obubožanih ljudi potrebna živila. Vodstvo kuhinje je prevzela učiteljica gđc. F. Zemljano.

— Vojaški dopusti. V parlamentu so izbrali poseben odbor, ki naj bi sporazumno z vojnim ministrom določil, kdaj in za kako dolgo naj dobivajo vojaški dopuste, zlasti tkzv. poljedelske dopuste. Predvčerajem je imel ta odbor sejo, ki ji je prisostvoval tudi vojni minister. Sklenili so, naj dobivajo vojaški dopuste drug za drugim in »prema prilikama.« To se pravi: Če hoče kapetan vojaku dovoliti dopust, mu ga dovoli, če pa ne, pa še vedno lahko reče, da »prilike« (razmere) dopusta ne dopuščajo. Ta parlamentarni odbor je res vzoren! Kaj takega ne bi bil mogel skleniti niti če bi bil sam Pucelj vojni minister!

— Pisma iz Slovenačke. Opozorili smo že sivočasno na pisma iz Slovenije, ki jih je prinašal belgajski »Radikal« (Protičevo glasilo), kjer hoče pisatelj seznaniti Srbe z gospodarskimi, kulturnimi in političnimi razmerami v Sloveniji. Pravkar je izšlo VI. pismo: o slovenski književnosti, ki podaja prav pregledno in zanimivo pisano »likonaše ga književnega razvoja. Sedaj pa izhaja VII. pismo: o slovenski slikarski, glasbeni in gledališki umetnosti. Tu bo našel tudi slovenski izobraženec mnogo gradiva, ki mu je bilo še malo znano in ki tako pregledno in celotno tudi v našem jeziku še ni bilo obdelano.

— Vrhna k. V soboto zvečer je sedela mala družba v gostilni »Mantua« in živahno debatirala o vsem mogočem. Kar naenkrat vstane gospod okrajni sodnik, predsednik

vrhniške JDS, in zapove po pričujočem orožniku svojega političnega nasprotnika aretirati in zapreti, kar se je seveda tudi zgodilo. Mi se ne bi v to spuščali, ker aretiraneč ni naš somišljenik, toda gre za princip. Kajti gosp. sodnik, znan po svojem vpitju pri razpravah, bo to metodo lahko poskušal nad vsakim občanom. Svarimo vlado, naj napravi red, in naj ne zanaša takih metod v naše občine; gosp. sodnika pa naj po centralističnem sistemu, čegar ljut privrženec je, premesti tja, kamor spada v — Macedonijo.

— Poplava v tržaški luki. Iz Pariza (1) se brezlično doznava, da je morsko valovanje, ki ga je dvignilo zadnje neurje, povzročilo veliko škodo v tržaški luki. Voda je preplavila in poškodovala pomole in nasispe. Baže je mnogo človeških žrtev.

— Železniški vlaki na bencin. V Parizu so se po naročilu ministrstva javnih del vršili poskusi z železniškimi vlakmi na bencinski pogon, ki obetajo pri vožnji lahkih vlakov velik prihranek napram parnim lokomotivam. Vozovi so dosegli na ravni progi, pri čemer so peljali s seboj priklonni voz, brzino 52 km. Poskusi so se vršili na 1300 km dolgi progi.

— Zopet Wranglovci. Dne 17. t. m. je bil pokopan Franc Petrovič, star šele 15 let, iz Kalc 15, občina Gor. Logatec. Umrli je stanoval ob meji in hodil dnevno čez demarkacijsko črto delat v gozd. Vsak večer se je fantič vračal na svoj dom. Ker si je nosil jedila s seboj, ga je dne 13. t. m. ustavil na meji Wranglovec in zahteval od njega, da mu mora izročiti tobak misleč, da nosi tobak mesto kosila. Ker fantič ni imel tobaka, je Wranglovca tako razdražilo, da ga je močno udaril s puškinim kopitom po rebrih. Fant je čez 2 dni umrl. Priv nič ne bi škodovala obdukcija, da se dožene pravi povod smrti, ker ljudstvo govori, da je Petrovič umrl na posledicah udarcev.

— Rop v Kalcah. Dne 6. junija ob 21. sta Jože Meze iz Gor. Logatca in Jože Meze iz Blekove vasi pred gostilno Alberta Uršča v Kalcah uropala Mihaela Kunca iz Kalc 12.850 kron. Meze st. je nameril proti Kuncu samokres in mu zagrozil, da ga bo ustrelil, če mu ne bo dal denarja; Meze ml. je pa pobral Kuncu denar iz žepa ter zbežal. Orožniki so oba Mezeta prišli.

— Oblastni savez dobrovoljcev v Ljubljani pozivlja vse člane, da nemudoma javijo svoje naslove, da more društvo dostaviti članom odlikovanja ozir. jih obvestiti o drugih važnih zadevah.

— Poštejski policaji. V Kočevju je bil obsojen tamonjši mestni čuvaj na pet dni zapore, ker je v obveščanju z meščani poskušal upeljati balkanske manire. Delil jim je namreč udarce z gumijevimi palicami. Ta način celo tamonjšim pristajem radikalne stranke ni bil po volji, kaj šele drugim.

— Prostovoljno gasilno društvo v Črnomlju vabi na proslavo 40letnice, katere se vrši v nedeljo dne 23. t. m. Sprejem gostov je ob 10. in 12. uri dopoldne na kolodvoru. Vožnja je polovična.

— Postranski sasluzek vladnih poslancev. — »Beogradski Dnevnik« poroča o sledečem slučaju: Radikalni poslanec dr. Živko Prodanović je obljubil somborskemu bogatašu Dodiću, da bo pri ministrstvu za agrarno reformo izposloval dovoljenje, da se sme prodati večji kompleks zemljišč barona Fernbacha, ki so pod agrarno reformo. Bogataš Dodić je poslanca dr. Prodanovića »poklonil« 200.000 dinarjev. Ker pa poslanec svoje obljube ni mogel izpolniti, zahteva bogataš Dodić denar nazaj. Temu se dični poslanec dr. Prodanović seveda upira z vsemi štirimi. — Če je ta vest »B. Dnevnika« resnična, potem se precej splača biti vladni poslanec.

— Jugoslovanski jezik. Kar se niti nad vsa marljivemu vseučiliškemu profesorju dr. F. Blešču ni posrežilo, se je posrežilo Čehom. Iznašli so namreč »jugoslovanski jezik.« V »Češkem Slovu«, glasilu čeških narodnih socialistov, izhajajo v zadnjem času prevodi iz srbske in hrvatske književnosti. Pod temi prevodi stoji: »Z jugoslovanske N. N.« Gospodu N. N. moramo na njegovem izumu čestitati. Morda se mu s časom posreči še jugoslovanski esperanto.

— Sokoli in J. N. N. O. V novosadskem listu »Zastavica« čitamo, da je tamonjši odbor jugoslovanske narodne napredne omladine sklenil, da kopira v svoj odbor zastopnika Sokolov, da »kontrolira nacionalno delo članov JNNO.« To ne samo idejno, temveč tudi dejansko zvezo med Sokoli in jugofašisti je treba za vsak slučaj javno podčrtati.

— Ali smo v isti državi? V Bosanskem Brodu je bil v službi že precej časa neki mladenič iz Ljubljane. 10. t. m. je ob prostem času napravil izlet v Slavonški Brod, kjer so ga brez kakšnega vzroka prijeli policaji in ga držali do 18. t. m. v zaporu ob skrajno pili brani. Konečno so ga kljub temu, da je imel vse legitimacije v redu, odgnali prisilnim potom v Ljubljano, kamor je prispel večer ves izmučen in izstradan. V policijskem zaporu mu je zmanjkala tudi večja vsota denarja. — Tem razmeram, ki rušijo ugled države in zaupanje v javno upravo, je treba narediti temeljit konec.

— Obsojeni jugofašisti v Sinju. Sivočasno smo poročali o orlovskem izletu v Sinju, ki so ga nekateri omladinci hoteli motiti in so izzvali celo pretep. Liberalno časopisje je takrat poročalo po svoji stari navadi, da so nemire izzvali Orli. Sedaj je sodišče ugotovilo resnico. Kolovodji jugofašistov, neki Pavle in Majić, sta bila kaznovana vsak na 21 dni zapore. Njihova pritožba ni zalegla in je višje sodišče odredilo, da morata kazno nastopiti.

— Koliko analabelov je v češkoslovaški armadi? Kakor se da posneti iz »C. O.«, so našli letos češkoslovaški armadi 3286 analabelov, t. j. niti 3% vsega moštva. Od teh je 1585 Slovkov, 1122 Rusinov, 308 Mađžari, 86 Nemcev ter 112 Čehov. V primeri s celim številom svojih vojakov v vojaški službi imajo Nemci dvakrat toliko analabelov kakor Čehi.

— Glad na Krimu. Nansen poroča Mednarodnemu odboru za stradanje na Ruskem, da je bilo na Krimu 4. junija približno 370.000 ljudi, med temi 185.000 otrok, ki so trpeli lakoto. Odnosa pomožna organizacija hrani približno 100.000 otrok ter 60.000 odraslih. Umrljivost znaša v neka-

terih krajih kar 50 odstotkov. Prebivalstvo mnogih sel je izumrlo.

— Kako se delijo razsodebe. Osiješki »Hrvatski List« piše, da je bil trgovec Peter Walter iz Valpova obsojen na 2000 K globe, ker je na Vidov-dan ob 7. uri zjutraj prodajal razne živežne potrebščine. Sodbo je izrekel oficial okrajnega poglavarstva (kotarska oblast). Da bi ne imel pri tej težavi razpravi veliko posla, mu je predstojnik napisal na dotični akt: »Peter Walter naj se obsodi na 2000 K, kar se je seveda tudi zgodilo.

— Razmere v Vojvodini opisuje osiješki list »Hrvatska Obrana« in v daljšem članku opisuje vse nezakonitosti, ki jih morajo pretrpeti Bunjevci. Vlada je zaplenila vse bunjevske vorse šole in šolska zemljišča, večino šol zaprla, učitelje razgnala in postavila na njihovo mesto nekvificirane pristaje vladnih straunk.

— Dijak zastrpil svojega tovariša. — V Sabcu v Srbiji je nenadoma umrl dijak petega razreda Vasa Zikić. Pri obdukciji so dognali, da je bil zastrupljen, vsled česar so aretirali osumljenega njegovega tovariša Svelozara Bugarskega, ki je svoj zločin na sodišču priznal.

— Tihotapstvo igralnih kart. Osiješka policija je aretirala večje število trgovcev, ki so v našo državo vtihotapljali igralne karte, ki so podvržene veliki carini. Ker so karte prodajali zelo po cenl, jim je prišla policija na sled.

— »Pokleni trgovci«. V Belgrad je prišel neki grški trgovec po poslu. Takoj na kolodvoru sta se mu pridružila dva elegantno oblečena možaka in se mu predstavila kot trgovca ter mu ponudila večjo količino lesa na prodaj. Spremljala sta ga nato na svojo žago. Spetoma sta ga napadla in mu pobrala ves denar in izginila.

— Vrednost vpokojenem južne železnice. Med vpokojeni južne železnice se širi govorica, da je vlada razpustila društvo vpokojencev južne železnice. To pa ni resnica. Resnica je, da je vlada razpustila »Prvo društvo jugoslovanskih vpokojencev.« S tem razpustitvijo društvom pa društvo vpokojencev južne železnice nima nikakega stika. Vpokojenci južne železnice naj vzamejo na znanje, da društvo vpokojencev južne železnice deluje še naprej. Obenem prosijo člane, ki še niso poravnali članarine, da to čimprej storo. Vse vpokojence južne železnice, kateri še niso člani društva, se opozarja, naj ne gledajo od strani, kaj društvo dela, ampak vsi od prvega do zadnjega naj se društvu pridružijo, da bo tem lažje delovanje. — Društvo vpokojencev juž. žel. v Ljubljani.

— Vodja komunistov dr. Triša Kaclović je te dni obiskal v Osijeku obsojene komuniste in je pri tej priliki plačal vse stroške zagovornikov, ki so obtožence zagovarjali.

— Izprememba paketnih pristojbin v prometu z Avstrijo. Težnje pristojbine za pakete iz naše države v Avstrijo so odslej naslednje: do 5 kg 17 Din 50 p, do 10 kg 25 Din 50 p, do 15 kg 33 Din 50 p, do 20 kg 41 Din 50 p.

— Izšle so nove portovne znamke: po 5 (oranžne), po 10 (zelenne), po 25 (rožnate) in po 50 Din (temnorjave). Navedene znamke pridejo tekom dveh tednov v promet.

— Za dva dni veseljenja, dve leti zapore. Pred zagrebskim sodiščem je bil obsojen na dve leti zapore 24letni Stefan Kralj, ki je svoji materi ukradel 265.000 kron in jih v dveh dneh in dveh nočeh zapravil po raznih barih in javnih zabavalščih v družbi šoferjev, kočijažev in raznih žensk.

— Eksplozija smodnika. Pri gradbi železniške proge Topčider—Mala Krena je eksplodiral smodnik. Ubila sta bila dva delavca, več je ranjenih.

— Požar skladišča lesa. Na postaji Grabovac v bližini Karlovca so iskre lokomotive zažgale veliko skladišče lesa, ki je popolnoma pogorelo. Škode je mnogo milijonov dinarjev.

— Straža ustrelila generala. V mestu Policzka v Nemčiji se je vračal general Rad s sprehoda mimo skladišča. Ker se na poziv stražnika ni ustavil, je vojak streljal in ga usmrtil na mestu.

— Proti izgredom in proti nošenju orožja je izdalo zagrebsko policijsko ravnateljstvo najstrožje odredbe in bo obutno kaznovan, kdor bo brez dovoljenja nosil orožje.

— Prikrita najdba. Matija Grošcar je izgubil 10. julija 1921 v Grosupljem v železniški restavraciji listino, v kateri je bilo 9000 K denarja. Našla jo je Marija Zorman s Sela, ki jo ni vrnila, ampak si denar pridržala. Deželno sodišče je obsodilo Zormanovo na štiri tedne ječe.

— Žaljenje straže. Franc Homec se je vračal 3. marca 1922 ob 18. po Poljanski cesti domov. Ker je razsajal, mu je stražnik Franc Homec napovedal aretacijo. Homec je zakričal nad stražnikom: »....., tatove aretirajte, ne mene, ki sem le malo pijan! — Deželno sodišče je prisodilo Homecu 1 teden zapore. — Na 100 dinarjev globe je bil obsojen Miroslav Jenkole, ker je 26. marca v Čušperku zagrabil postajenačelnika Julija Cuznarija na prsih za obleko in ga tresel in ker je v vlaku kričal: Pri državni železnici je sama lumparija in svinjarija.

štajerske novice.

š Nova maša. Na Ponikvi ob j. ž. se je v nedeljo, 16. t. m. prav slovesno obhajala nova maša č. g. Alojzija Zdolška. Vse je bilo lepo okrašeno in ovenčano. 7 slavalokov je s pomenljivimi napisi naznanjalo čute in želje vernega ljudstva. Poleg drugih je dobil tudi zaradi razbitve spominske plošče sedaj še bolj znani »Slomškov oreh« okoli debla ovit ta-le napis: »Slomšek iz višin — varuj svoj spomin!« Pridigal je prav ognjevit vелеč. g. kanonik Arzenšek. Ljudstva pa je bilo toliko, da se je kar trlo.

š Katoliški shod v Središču, združen z nastopom Orlov in Orlic, je kljub slabemu vremenu prav lepo uspel. Več kot 6000 ljudi je v nedeljo 16. t. m. prisostvovalo sv. maši, ki se je vršila na trgu v Središču. Po sv. maši je zbrani množici vernikov govoril prof. Vesenjak o katoliški vzgoji, nakar se je moralo zborovanje vsled dežja prekiniti. Ko je zopet posijalo sonce, se je ob nezmanjšani udeležbi vršilo zborovanje dalje in je govoril č. g. p. Pavel o mladinskih organizacijah, poslanec Žebot o katoliških načelih in javnem življenju in dr. Jerovšek o katoliškem tisku. Popoldne je dr. Jerovšek blagoslovil novi društveni dom, popoldne pa se je vršila lepo uspela or-

lovska telovadba. — Tudi katoliški shod v Središču je nov dokaz globoke vernosti slovenskega ljudstva.

— Radi razžaljenja časti obsojen na tisoč kron. Pred okrajnim sodiščem v Mariboru se je moral zagovarjati 19. t. m. poštni uradnik in gostilničar Rudolf Lorber iz Zalca. Obtoženec, ki ni došel k razpravi in ki ga je zastopal dr. Boštjančič, je ponovno razširjal o glavnem uredniku Rihardu Wazlavcu, neresnične in žaljive vesti brez vsake podlage, radi česar je bil č. g. Wazlavec prisiljen, da je vložil po svojem zastopniku dr. Rihardu Fanningierju tožbo radi žaljenja časti v zmislu § 491. Obtoženec je tajil, da bi razširjal žaljive vesti, vendar pa je več zasanih prič potrdilo inkrimirane izjave Lorberja, vsled česar je bil obsojen na podlagi § 495 na 1000 kron globe, ozir. 5 dni zapore.

š Iz Ljutomer. Prostovoljno gasilno društvo Ljutomer obhaja dne 20. avgusta t. l. 50 letnico obstoja in priredi na ta dan veliko veselico v Seršenovem logu. Sosedna društva se naprošajo, da upoštevajo našo prireditev.

Gospodarstvo.

PADEC NEMSKE MARKE.

Zadnje dni zre ves finančni svet z veliko pozornostjo, da ne rečemo skrbjo, na rapiden padec marke. Istočasno s padcem marke so pričela padati tudi plačilna sredstva Francije, Italije in vseh nasledstvenih držav z izjemo češkoslovaške. Nekaj nenavadnega na svetovnem deviznem trgu je ravno istočasno nasprotujoča si tendenca tečaja marke in češkoslovaške krone. Ko je marka rapidno padla, je češkoslovaška krona zrastle. Ta pojav je vzbudil na borzah vseh nacionalnih držav velikansko konsternacijo.

Poglejmo nekoliko tečaje curiške borze dne 28. junija, 11. julija in 18. julija.

Dne 28. junija je notiral Berlin 1.52 tričetrt, Dunaj 0.03, Budimpešta 0.53 in pol, Zagreb 1.69, Varšava 0.12, Milan 25.15. — Dne 11. julija: Berlin 0.96, Dunaj 0.02 enčetrt, Budimpešta 0.37 in pol, Zagreb 1.55, Varšava 0.09 in pol, Milan 22.92. — Dne 18. julija: Berlin 1.13, Dunaj 0.015, Budimpešta 0.41, Zagreb 1.525, Varšava 0.095, Milan 24. — Temu nasproti pa se je dvignila češkoslovaška krona od 27. junija, ko je notirala 10, dne 11. julija na 13, to je za 30 odstotkov. — Dne 13. julija pa je padla nazaj na 11.10, a se 18. julija dvignila na 11.70.

Stvar je na prvi hip paradokсна in bi bila lahko umljiva, če bi istočasno z marko pričela padati tudi češkoslovaška krona skupno s plačilnimi sredstvi drugih držav. Marka je na evropskem deviznem trgu najbolj iskano plačilno sredstvo. Posebno še v državah bivše monarhije, zato, ker je potreba sukcesijskih držav po nemškem blagu silna.

Zakaj se je vsled padca marke samo češkoslovaška krona opomogla a so druge valute nazadovale? Amerikanci in Angleži so nakupili velike množine mark, ker so upali, da se bo Nemčija z antanto mirno in ugodno poravnala. Ko se je to izjalovilo, so pričeli z vso naglico razprodajati marke in nakupovati češkoslovaške krone. Ponudba mark je bila velika, povpraševanje po češkoslovaški kroni silno. Zato je kurz češkoslovaške krone narastel in bo rastle še naprej, če ne bo Češkoslovaška sama ustavila tega naraščanja.

Glede nemške marke pa ni upati, da bi se kmalu znatno opomogla.

g Zitni tro. Cene žitu so bile v Vojvodini sledeče: pšenica 15.15 K, oves 12.30 K, koruza 12.30 K, pšenična moka (št. 0) 21.80 K. — Tendence nespremenjena.

g Vinski trg. V Sloveniji je trgovina z vinom precej slaba. Cene so nekoliko padle. Šibkejša bela in rdeča vina od 8 do 10% alkohola se prodajajo po 2200 do 2500 K hl, boljša vina pa 2600 do 3200 K hl. Zadnje dni se ponujajo po 1900 K hl. — Stanje vinogradov je dobro in obeta se zelo dobra trgatve.

g Dalmacija so tuje, predvsem Fracoz, kupili precejšnje množine vina tako, da se računa, da ni v Dalmaciji vina več na prodaj kakor 100 tisoč hl in to večinoma v severnih delih Dalmacije. Cene so se zadnje dni znatno dvignile. Cene za šibkejša vina se gibljejo od 100 do 120 K, a za boljša 130 do 150 K stopinja alkohola. Na Visu se prodajajo boljša vina po 2500 do 2600 K hl. — V Banatu vlada v trgovini vina popolen zastoj. Radi velike množine še neprodanega vina cene vinu še vedno padajo. Vino se ponuja po 10 do 12 K liter.

BORZA.

Zagreb, 19. julija. (Izv.) Berlin 18—19, Dunaj 0.225—0.25, Budimpešta 0.40—0.50, Bukarešta 49—50, Italija 400—403, London 379—380, New York 84.50—85, Pariz 700—704.50, Praga 192—193, Sofija 54, Svica 1625—1670 — Valute. Dolar 83 do 84.50, avstrijske krone 0.20—0.32, bolgarski levi 55, 20 kron v zlata 250, marke 20—21.

Belgrad, 19. julija. (Izv.) Devize. Dunaj 0.23, Bukarešta 48.75, Budimpešta 6.50, London 695, Milan 390.

Curih, 19. julija. Berlin 1.075, New York 520.75, London 28.20, Pariz 44.40, Milan 24.35, Praga 11.65, Budimpešta 0.395, Zagreb 1.525, Bukarešta 3.30, Varšava 0.095, Dunaj 0.015, avstrijske krone 0.01875.

Berlin, 19. julija. Dunaj 1.28, Budimpešta 37.70, Milan 2267.15, Praga 115.60, Pariz 4149.80, London 2197.25, New York 483.86, Curih 938.25.

Praga, 19. julija. Dunaj 0.095, Berlin 9.25, Rim 209.50, Budimpešta 3.275, Pariz 378, London 199.875, New York 44.675, Curih 869, avstrijske krone 0.11, italijanske lire 206.75.

Dunaj, 19. julija. Devize. Zagreb 110.47—110.53, Belgrad 441.88—442.12, Berlin 78.20—78.30, Budimpešta 28.72—28.78, London 168.275—168.325, Milan 1749.70—1750.30, New York 37.744, Sofija 249.95—250.05, Curih 7248.75—7251.25. Valute. Ameriški dolarji 37.544—37.556, bolgarski levi 241.45—241.55, nemške marke 78.70—78.80, angleški funti 168.225—168.275, francoski franki 3219.50—3220.50, italijanske lire 1729.70—1730.30, jugoslovanski dinarji 436.38—439.62, romunski lei 224.94—225.06, švicarski franki 7237.75—7241.25, češkoslovaške krone 835.90—836—10, mađarske krone 28.87—28.93.

Resolucije državnih nameščen-
cev.

Na zborovanju državnih nameščen-
cev dne 2. julija 1922 v hotelu »Union« v Celju so bile spre-
jete sledeče resolucije:
Državni nameščenici vseh strok in brez raz-
like na politično pripadnost zbrani na stanov-
skem zborovanju v Celju:
1. Smatramo, da je čimprejšnja in zadovo-
ljiva ureditev činovniškega vprašanja ena izmed
najnujnejših nalog Narodne skupščine. Ministrski
svet naj zato predloži osnutek zakona o civilnih
državnih nameščencih z od stanovskih društev
predloženimi spreminjalnimi predlogi predsed-
ništvu narodne skupščine in v svrhu pospešnega
delovanja vsaj tako, da stopi zakon v veljavo
najpozneje 1. avgusta t. l.
2. Protestiramo proti maksimiranju dragin-
jskih doklad nižjim državnim nameščencem in za-
hlevamo, da se to maksimiranje takoj ukine ter
prizadetim razlika od 1. maja naknadno izplača.
Protestiramo ob enem proti nameravanemu
maksimiranju draginjskih doklad ostalega urad-
ništva.
3. Zahtevamo ponovno, kakor že na zboro-
vanju dne 11. okt. 1921 in 21. nov. 1921, da se
vsem kategorijam državnih nameščen-
ceev plače enotno uredi na podlagi oficirskih plačil-
nih stopenj.
4. Zahtevamo, da se draginjske doklade re-
gulirajo avtomatično sorazmerno z naraščajočo
osiroma padajočo draginjo.
5. Zahtevamo ponovno, da se uvrsti leto-
višarsko mesto Celje v isti draginjski razred,
kakor Ljubljana in Maribor, ker ne zaostajajo ce-
ne življenjskih potrebščin prav nič za onimi v ime-
novanih mestih.
6. Zahtevamo takojšnje ukinitve pobiranja
raznih davščin na uradniške plače, kakor tudi uki-
nitve določila, da ne dobe oni, ki plačajo 5 ozi-
roma 800 Din na direktnih davkih, draginjskih
doklad.

Ljubljanske novice.

Ij Za provincijala slovenske franči-
škanske provincije je bil na današnjem
provincijalnem kapitu-
lu v Ljubljani pod
predsedstvom P. dr. Frančiška Luliča iz-
voljen P. Mariofil Holeček in sledeči: P.
Regalat Čebulj, kustos, P. Salvator Zobeč,
P. Bernardin Mlakar, P. Kerubin Tušek, P.
Teodor Tavčar, definitorji. — Mnogobrojni
prijatelji P. Mariofila pozdravljajo njegovo
izvolitev z iskreno radostjo in mu žele, da
dolgo let vodi slovensko provincijo!
Ij Tedenski zdravstveni izkas. Od 9. do 15.
t. m. je v Ljubljani umrlo 7 moških in 8 ženskih,
skupaj 15 oseb. Umrli so vsled: jetike 5, vsled mož-
ganske kapi 1, vsled nalezljivih bolezni 8. — Ro-
dilo se je 34 otrok in sicer 19 moških in 18 žen-
skih. Med temi sta bila dva mrtvorojenčka. Od na-
lezljivih bolezni ni bil prijavljen noben slučaj.
Ij Našel se je majhen »sandale«. Kdor ga je
izgubil, ga lahko dobi v Jugoslovanski tiskarni,
kolportažni oddelek.

Prosveta.

pr Katoliško kulturno delo v Franciji.
V junijskem zvezku nemške jezuitske re-
vije »Stimmen der Zeit« priobčuje p. Don-
coeur S. J. zanimiv članek o stanju katoli-
ške kulturne misli v Franciji. Za katoliški
pokret na Francoskem je značilno, da je
bolj literaren nego političen. Iz katoliške-
ga svetovnega navedenega nazora se je
rodila cela bogata literarna šola, ki se ži-
vahno udeležuje na polju poezije, roma-
na in drame. Omenjamo samo Pavla
Claudela. Enako intenzivno je dušnopa-
stirsko delo v ožjem pomenu besede. Z
neverjetno vneto se vpostavlja semeni-
šča, župnije in cerkve ter se obnavlja kler,
ki je izgubil med vojsko strahovito število
3000 članov. Danes se semenišča zopet
polnijo in sicer celo s člani iz drugih po-
klicev, zdravniškega, častniškega, advo-
katskega itd. Da se premaga duh povoj-
nega dobičkarstva, verižništva in uživanja-
željnosti, se prireja socialni tečaj za teča-
jem, kjer se skuša začrtati socialno-nrav-
stveno obnoviteljno delo bodočnosti. Lo-
vanjsko vseučilišče razvija po razdejanju
zopet živahno delavnost; septembra mese-
ca se priredi od strani tega kroga tečaj za
verstveno zgodovino in narodoslovje v Til-
burgu na Nizozemskem.

pr Nove skladbe. Pred tedni so se na za-
bavnem večeru društva »Soče« v Ljubljani
izvajale prvič štiri še nenatisnjene skladbe za
moški glas s spremljevanjem klavirja in violi-
ne, ki so med navzočim občinstvom žele
splošno priznanje, pa so v širši javnosti ostale
docela neopazne. To so skladbe v naši jav-
nosti še neznanega skladatelja Novaka, na-
šega rojaka. Kakor slišimo, se nahajajo v ti-
sku. Prvo teh skladb »Tebi, sreča moja« s
skladateljevim besedilom, preveva mehka,
domotožna lirika. Druga, »Serenada«, po be-
sedilu M. Kraglja, je dete južnega podnebja.
Motivi romance: valovanje morja, barkarola,
globoka ljubezen — so izborna pogodeni; iz
muzike sliši razločno šumenje valov, sušlja-
nje cipres, trepetanje plahe prve ljubezni.
Tretja Novakova skladba »Kadar za gorami...«
Kettejevo besedilo izraža v težkih
klavirskih akordih bistvo večne raziskava-
joče umetnikove duše ter v nežnih spremljajo-
čih zvokih violine izprva plaho, a v crescen-
du bolj in bolj naraščajočo ljubezen, ki izzveni
v en sam veličastni akord. — »Mornarjev po-
vratek«, besedilo M. Pretnarja, je balada po
francoskih motivih in spominja na Prešerno-

vega »Mornarja«. Lirični intermezzo, ko ope-
va mornar ob vrnitvi iz vojne rujno vince kot
božji dar, je odel skladatelj v tako mehke in
preprosto zvoneče akorde, da utegne ta del
pesmi s časom se ponaradeti. Popolno sodbo
o teh Novakovih novitetah bo mogoče podati,
ko bodo natisnjene.

Orlovski vestnik.

IZLET V BRNO.

1. Dovoljen je skupni potni list. Le kdor ne
gre tja in nazaj s skupnim vlakom (izletniki v Pra-
go itd., oni, ki žele zaostati na Čehosl., na Dunaju,
itd.), si mora oskrbeti pri svojem okr. glavarstvu
osebni potni list, katerega naj potem takoj pošlje
na J. O. Z. (Pripr. odbor za Brno), da mu oskrbi
še čl. in n. a. vizum. Potne liste dobite v roke v
vlak. Kdor želi še kak drug vizum (poljski, nem-
ški), naj si ga oskrbi najprej sam (v Zagrebu), po-
tem pa pošlje list na J. O. Z.
2. Vojaškim obvezancem (vsem!) je 13. jul.
od vojn. ministr. dovoljen dopust in potovanje v
Brno. Da si bodo mogli izposlovati od svoje ko-
mande osebno dovoljenje in dopust, naj vsak,
kdor tega ne more od vojn. okroga dobiti (t. j. let-
niki 1903, 1904, rekruti, oni na vajah in aktivni),
takoj piše na J. O. Z. (Pripr. odbor za Brno) po
potrdilo, da je res priglasi na nastop v Brnu in
s tem potrdilom prosí pri vojn. okrogu (neaktivni)
ali pri svoji četi (aktivni) za dovoljenje potova-
nja in dopust. Potuje se v orl. kroju ali civilno!
Vlak odide iz Ljubljane 9. avg. ob 4. uri pop. in
se vrne v Lj. 17. avg. zjutraj (dopust od 8. do
18. vsteto). Kdor ni do 30. jul. vplačal polne svote
in se javil s podatki Pripr. odboru, ne more več
potovati skupno!
3. Vse legitimacije, znake, potne liste itd.
dobite v vlak. Ne pozabite jedilnega orodja! Pev-
ci, pripravite se! Telovadci in tekmovalci ne mo-
rejo v Prago pred poned. 14. 8. Zato dobe druge
ugodnosti.
4. V svrhu sestave skupnega potnega lista
naj takoj vsak odsek, ki še morda ni prijavil vseh
izletnikov osebno, pošlje seznam oseb (ime, obči-
no, roj. leto, okraj). Kdor do 30. julija ne bo oseb-
no javljen, ne bo mogel iti brez osebnega potn.
lista.
5. Vse legitimacije, znake, potne liste itd.
splošno. Posamezniki (vojn. obvez., uradniki itd.)
naj si še osebno vse uredi, plačajo zaostalo in sle-
de navodilom Pripr. odbora — in potovanje se bo
vzile nebroj težavam, ki so že večinoma premagane,
gladko izvršilo! Pripr. odbor.
V Ribnici! 23. t. m. priredi ribniško orlov-
sko okrožje svojo prvo prireditev, javno telovad-
bo. Nastopijo znani govorniki. Prireditev bo go-
tovo ena najlepših na zavednem Dolenjskem.

Pevski vestnik.

Na obnem zboru Pevske zveze v Celju dne
23. t. m. bo predaval g. kons. svet. P. H. Sattner
o razvoju moderne glasbe.
Za prireditev Pevske zveze v Celju vlada ve-
liko zanimanje. Izkaznice za polovično vožnjo po
državni in južni železnici smo poslali vsem, ki so
se priglasi. Izkaznice veljajo za tri dni: sobota,

nedelja in ponedeljek, za vse potniške vlake. Vozni
listki, ki jih kupite pri vslopni postaji veljajo tudi
za vožnjo nazaj in jih pustite žigovati ter jih ne
oddajte. Vožnja iz Ljubljane v Celje stane tja in
nazaj 19 Din. Če se namerava še kaj udeležiti celj-
ske prireditve iz Ljubljane, naj pride po izkaznico
danes ali jutri popoldan od 2 do 3 v Ljudski dom,
1. nadstropje.

Učiteljski vestnik.

Pedagoško-socialni tečaj. Doslej se je pri-
glasilo že lepo število učiteljstva za pedagoško so-
cialni tečaj, ki se bo vršil na Brezjah od 3. do 5.
avgusta. Kakor kaže, bo letošnji tečaj še lepši od
lanskega. Predavanja bodo: 1. Ljudska univerza
in nje etični cilji. (Prof. dr. Josip Puntar.) —
2. Cilji in pota krščanskega socializma. (Dr. An-
dreež Gosar.) — 3. Inteligenca in umetnost. (Mon-
g. V. Sleska.) — 4. Literatura in učiteljstvo. (Rudolf
Pečjak.) — Po predavanjih debate. — Dnevni red:
1. ob 7. uri skupna sv. maša s kratkim govorom
o religioznem življenju in delovanju kat. učitelja.
— Ob 8. uri pričetek predavanj in po predava-
njih debate. Ob 12. uri kosilo. Po kosilu izleti na
razne strani. Po predlogih nekaterih naj bi bil le-
tošnji tečaj v Celju. Tamkajšnji merodajni čeni-
telji pa so v zadevi prenošljive odgovorili negati-
vno, zato je za letošni misel pala v vodo. Misli-
lo se je, da bi se s prireditvijo v Celju olajšala ude-
ležba tovarišem in tovarišicam s Stajerskega, Prek-
murja in Hrvaške. To je sicer res, a preko raz-
mer ne moremo. Vabimo pa vse ondotne tova-
rše in tovarišice, da pridejo na najlepšo slovensko
božjo pot! Letos jim bo to tem lažje, ker končajo
šolo tudi tam že 29. julija. Prijave je čimprej
poslati na naslov: Iv. Štrukelj, nadučitelj, Vič.
Duhovne vaje za učitelje bodo tudi letos
zadnje dni avgusta ali prve dni septembra. Tova-
rišice, ki prihajate vsako leto, pripeljite s seboj
tudi še druge gospodične kolegince, ki še ne po-
znajo blagodejnega oddiha v tistem samostanu. —
Natančen čas se objavi pozneje v »Slovenec«.
Maturantnje uršulske pripravnice iz leta
1907 obhajajo konec duhovnih vaj 15letnico v
samostanu. Udeležke naj se prijavljajo na na-
slov: Anica Lebar, Ljubljana, Sv. Florijana ulica,
št. 7. — Na veselo svidenje!

Dijaški vestnik.

Blejska podružnica S. D. Z. ima v Ljudskem
domu v Radovljici dne 26. t. m. ob 9. dop. svoje
potniško zborovanje. Sestanek je važen zato
udeležba za člane obvezna. Gg. starešine vlijudno
vabljeni. — Odbor.
d Kongres delegatov Ferijalnega Saveza se
je vršil od 12. do 15. julija v Saborni dvorani v
Zagrebu. Prisotnih je bilo 70 delegatov iz cele kra-
jevine, ki so zastopali čez 60 podružnic. Za tekoče
leto je bil izvoljen za predsednika g. Vladimir
Lapajne, profesor na drž. vel. realki v Ljubljani.
Dobra žena in mati ima doma vedno nekaj
steklenic lekarn. Feller-ja prijetno dišečega »Elsa-
fluida«. Dobro služi za drgnenje hrbta, rok, nog in
celega telesa, kot kosmetikum za usta, kožo in gla-
vo. Je mnogo močnejši, izdatnejši in delujoči kot
Franc. žganje. 3 dvojn. stekl. ali 1 špeci. steklen.
z zamotom in poštnino pošlje za 72 K: Eugen V.
Feller, Stubica donja, Elsatrg 134. Hrvaške.

Strgalke
(radirke)
The Rex. Co., Ljubljana

Polepšavajoča
sredstva:

Amerikanski Hair Petrol in turški bal-
zam za rast brk in las. Flocken Schampoon
proti prhljaju. Bloudin D'Or, temni lasje
postanejo po njem zlatosvetli. Barva za
lase vseh nians. Brillantin za sijaj in
mehkobo las. Rožni sok za blede osebe.
Daje licu naravno rdečo barvo. Zoraida
krema za lice. Odstranjuje mozole, lisaje,
maščobnost s polti, gubanje čela. Po-
mladi stare osebe za 20 let. Alabaster
krema proti rdečilu nosa in lica. Krema
in prašek za zobe, da bodo beli ko bi-
seri. Novela voda za izpiranje ust in
grla. Zoraida pasta-milo za osebe lepe
polti, daje licu večno mladost. Milo in
pasta za briti itd. Pudri celoga sveta,
— seveda samo najboljši! —

URAN - PARFUMERIJA,
LJUBLJANA :: Mestni trg 11.

Učenko zdravo in krepko, iz poštene
hiše, v starosti 15 let, ki je
popolnoma večja v računstvu, z lepo pi-
savo ter primerno šolsko predizobrazbo
sprejemem. Lastnoročne ponudbe s pri-
čevali ter event. priporočilom domačega
župnika je vpsolati najkasneje do 30. ju-
lija na trdko IVAN ŽARGI, Kamnik.

Kenkurs na mesto zubnog lekara.

Savezu Zdravstvenih Zadruga (Beograd, Birčaninova 32. b. II)
potreban je ambulantni zubni lekar, koji će vršiti praksu u područnim
Zdravstvenim Zadrugama, odnosno Zdravstvenim Odeljcima tih Za-
druga. Praksa je ogromna i vrši se na licu mesta bez konkurencije.
Taksa je određena Savezovim poslovnikom u Srbiji. Uslovi: 1. Isprav-
ne kvalifikacije i specijalnost; 2. Dobar karakter i dobro zdravlje;
izdržljivost u radu. — Celu opremu daje Savez. Stupanje na dužnost
15. avgusta. — Lično ili poštom podneti dokumente do 1. avgusta.
Obaveštenja daje Savez radnim danom između 7—13 časova.
SAVEZ ZDRAVSTVENIH ZADRUGA.

Pozor! Potniki in tužci! Pozor!
Grand hotel PETROGRAD
Belgrad, Wilsonov trg 115, Tel. št. 23—13.
(preko železniške postaje)

Odpri 5. junja t. l. Hotel je moderno urejen, opremljen s 120 sobami, elegantno
mehlovan, v vsako sobo je napeljana gorka in mrzla voda. Hotel razpolaga s
kopalnici, saloni, separeji in z vsem komfortom, s lastno parno kurjavo in elek-
trično razsvetljavo. Restavracija in kavarana s izborno kuhinjo in pijačo, prvo-
razredna francoska in srbska kuhinja. Cene solidne. Postrežba hitra in točna.
RAVNATELJSTVO HOTELA.

F. Debelljak (preje A. Rasberger)
Ljubljana, Sodna ul. 5.
Največja zaloga gramofonov,
orkestrionov, plošč, zvočnic,
igel, peres in vseh gramofon-
skih delov. Ceniki brezplačno.

RUDOLF MEDVEN
JOŽICA MEDVEN roj. LEGAT
POROČENA
17. julija 1922
Radovljica Lesce

Pošteno deklico za izvršitev
ter pridne notranjih ter
zunanjih pisarniških poslov, katere je
tudi zmogla nekoliko strojepisja, se
sprejme z dnem 1. avgusta v pisarni
JOS. STADLER, Ljubljana
Sodna ulica št. 11.
Predstavi se je od 2. do 4. popoldne.

Ženitna ponudba.
Vdova brez otrok, srednje starosti, s
pohištvo se želi poročiti event. tudi
z vdovcem iz boljših slojev. Ponudbe
pod »Značajnost« na Anončni zavod
Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. 5.

Iščem zanesljivo moč
izvežbano, za samostojno prejemavanje JAJČ. Na-
stop takoj ali pozneje. — Ponudbe pod:
FR. OSET, podružnica Brežice.

SUKNO
za promenadne in športne obleke
v bogati izbiri
A. & E. SKABERNE
Ljubljana, Mestni trg 10.

Sprejem takoj
izvežbano KUHARICO
v večjo hišo. Ravno tam tudi SOBARICO
proti dobri plači. Naslov pove uprava
SLOVENCA pod št. 2838.

Na stanovanje in hrano
se sprejme gospodična
Kje, pove uprava lista pod št. 2836.

Trgovina,
opremljena, na zelo prometnem kraju,
kranjsko-primorski mej v Savodnju, se
odda takoj v najem. Pojasnila daje A.
SUŠNIK, Ljubljana, Zaloška cesta št. 21.

Plavalne pasove
iz plutovine izdeluje tovarna za-
maškov JELACIN & Ko., Ljub-
ljana. 2423

Vsako množino bukovich hlodov
kupi tovarna stolov in lesnih izdelkov
JOS. STADLER, Ljubljana
Sodna ulica št. 11.

Prodajam POSESTVO
v trgu Vače št. 3. Nadaljne po-
izvedbe istotam pri lastniku
Josipu Majdiču, Vače pri Litiji.

HIŠA z velikim ograjenim vrtom, v
kateri se je že več let izvrše-
vala gostilniška obrt, je na prodaj.
— Istotam je na prodaj tudi lepa
KOČIJA Naslov:
Kandušer, Mengeš.

Poravnajte naročnino!

Vžigalno vrstico (Zünd-
schnur)
nudi najugodnejše uvozna trrdka I. Ra-
boršek, Šmartno-Litija. Ker bo mono-
polna taksa v doglednem času zopet zvi-
šana, si vrstico nabavite čimprej.

12 stavbenih parcel
v velikosti po 300 do 500 m², se
proda v Zg. Šiški. — Dopisi pod
šifro: K 120—na anononno druž-
bo: Aloma Company, Ljubljana,
Kongresni trg št. 3. 2819

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:
(Objava 4 Din.)

FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabiec Franjo, Miklošičeva cesta št. 6.
»ILIRIJA«, LESNA TRGOVSKA IN
INDUSTRIJALNA DRUŽBA
Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.

KLEPARJI:
Remžgar & Smerkol, Florijanska ul. 13.
Produktivna zadruga kleparjev, inštalat-
erjev, kotlarjev in krovec v Ljubljani,
Kolodvorska ulica št. 28.
Korn T., Poljanska cesta št. 8.

MEHANIČNA DELAVNICA
za popravilo gramofonov in drugih godb.
strojev A. Rasberger, Sodna ulica 5
(veža, desno), Ljubljana.

MEHANIČNA DELAVNICA za pis. stroje:
Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.
»OREL« POTREBŠČINE IN KLOBUKI:
Kusovar Ivan, Stari trg št. 10.

PISALNI STROJI IN POTREBŠČINE:
Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

PARNA PEKARNA:
Jenn Schreys uasl. Jakob Kavčič, Gra-
dišče št. 5.

Nc. I. 570/22—1.

PLESKARJI, SOBO- IN ČRKOSLIKARJI
Produktivna zadruga, reg. zadr. z o. z.,
Ljubljana, Gosposka ulica št. 4.

SOBNO SLIKARSTVO:
Zuran Martin, Mestni trg št. 12.

SPEDIČIJSKA PODJETJA:
»Oriente d. d.«, Sodna ulica 3, Tel. 463.
Ranzinger R., Cesta na juž. železnico 7—9.

STAVBENO PODJETJE:
Vižintin Ivan, Ljubljana, Vodmatski trg 7.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:
Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.

TRGOV. Z DEZNIKI IN SOLNČNIKI:
Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:
Erjavec & Turk pri »Zlati lopatici«, Valva-
zorjev trg št. 7.

URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA:
Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10
(Ceno in točno.)

ZALOGA POHIŠTVA:
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

Razglas
o prostovoljni javni dražbi
nepremičnin.

Na prošnjo ge. Marije Trnkoczy v Ljubljani in ostalih solast-
nikov se bode prodajala dne 10. avgusta ob 1. uri popoldne v
hotelu »Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru na prostovoljni javni
dražbi nepremičnina pod vlož. št. 285 d. o. Studor kot celota
(gozd Stigrajec). Izklicna cena znaša 2.000.000 K (reci: dva
milijona kron). Ponudbe pod to izklicno ceno se ne sprejemajo.
Morebitne zastavne pravice tabularnih upnikov ostanejo ne-
dotaknjene, prodajalci pa se zavezujejo izročiti dražitelju prodano
nepremičnino bremenprosto v last. Zdražitelj je na svojo ponudbo
takoj vezan, prodajalci pa si pridržijo rok 14 dni za pomislek, ali
prodajo odobre ali ne.

Vsak ponudnik ima položiti pred začetkom dražbe kot vadij
10% izklicne cene v roke sodnemu komisariju. Ostali dražbeni
pogoji se lahko vpogledajo v pisarni podpisane sodnega ko-
misarja ali pa v pisarni notarja g. Aleksandra Hudovernika v
Ljubljani.

Nepremičnina vl. št. 285 d. o. Studor sestoji iz:
parc. št. 1814, travnik, obseg 1 ha, 85 a, 30 m²
parc. št. 1813, travnik, obseg 3 ha, 77 a, — m²
parc. št. 1815, travnik, obseg 2 ha, 59 a, 25 m²

skupaj . . . 8 ha, 21 a, 55 m²

Pripomni pa se, da so te parcele v resnici gozdi.

ALOJZIJ PEGAN, notar kot sodni komisar.